

Смисълът от участие на НПО в процесите на реформа в местата за лишаване от свобода

За да обясним защо граждански организации имат своето място в процесите на реформи в местата за лишаване от свобода трябва да представим един важен общовалиден контекст.

Все още в теоретичните и експертни дискусии не само у нас, но в цяла Европа относно наказателната политика няма постигнат баланс между това, че от една страна използването на наказанието лишаване от свобода е средство за отнемане на възможността на осъдения да извърши друго престъпление, и от друга, че трябва да се гарантират правата на лишените от свобода.

Докато се търсят решения, може би е редно да се напомня, какви в крайна сметка са ползите от наказателната политика по отношение на „лишаването от свобода” и каква е тяхната цена.

Какво струва на държавата, респективно на нейните граждани наказателната политика?

Почти всички държави – членки на ЕС разполагат и обнародват разходвани държавни средства за противодействие на престъпността, като общ процент от брутният вътрешен продукт. Но не очаквайте да намерите в това точен

разчет за «кое – колко» и какъв е коефициента на полезна действие от така похарчените пари. Просто все още няма държава, която да се похвали, че има точен и адекватен метод за изчисление. За сметка на това, обаче, всики правителства отчитат високи разходи, които трябва да бъдат намалявани.

Почти всички държави – членки на ЕС приемат, че най-силен показател за ползата от наказанието е степента, в която осъденият, след изтърпяване на наказанието може да се реинтегрира успешно в обществото, включително на пазара на труда, както и че основаният риск е този от извършването на следващо престъпление. Или казано просто: колкото по-малко лишени от свобода се връщат отново в затвора след изтърпяно наказание, толкова

„по-евтина“ би била наказателната политика за бюджета на всяка държава. Поради тази причина, болшинството работещи в пенитенциарната система в Европа вече приемат, че тяхна главна задача е не просто „охраната и надзора“ на лишените от свобода, но и работа по превенция, ресоциализация и въвеждане в затворите на програми за образование и професионална подготовка на осъдените.

Стъпките за „изтърпяване/изпълнение“ на наказание са три:

1. определяне на мястото за изтърпяване на наказанието, реда на настаняване, разпределение, преместване;
2. определяне и/ или промяна на режима в мястото за лишаване от свобода, който е елемент от наказанието и част от постановената присъда;
3. поправително въздействие по време на изпълнение на наказанието, то мястото на гражданските организации е именно на „стъпка 3“.

Защото поправителното въздействие е не просто вменено от Закона за изпълнение на наказанията и задържане под стража, но и до голяма степен е инструмент за „намаляването на цената“, която всяка държавна хазна плаща за своята наказателна политика.

Дейностите по ресоциализация на лишените от свобода, освен че са присъща и неотменна част от работата изобщо на служителите в МЛС, може и трябва да има своята външна подкрепа. Защото, както казва един бивш затворник, станал „звезда“ – журналист на английския всекидневник „Гардиан“ със своите репортажи за затворите: *„Всеки бивш затворник е ваш бъдещ потенциален съсед“*.

«Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Младежки форум 2001 – Разград“ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.»